Leto XI. V.b.b. Dunaj, dne 11. marca 1931 Št. 10.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25·—; celoletno: Din. 100·—.

Deželni zbor.

(Konec.)

Drugi dan zasedanja se je odkazal pristojnemu odboru predlog, da se razširi ziljska zvezna cesta in glede pobiranja občinskih doklad preko 100 odstotkov.

Sprejet je bil zakon, po katerem se cesta čez Pak črta iz seznama deželnih cest. Spremeni se stavbni red za mesto Celovec. Trošarina na pivo se podaljša do leta 1935.

Tujski promet je za Koroško velikega pomena in prinaša v deželo mnogo denarja. Leta 1929 je bilo naštetih 1,464.000 prenočevanj; če računamo, da porabi vsak prenočevalec 10 S, da to v letu 14 milijonov S, 10 milijonov S pa se lahko računa, da so potrosili tujci med dnevom. Od tujskega prometa ima koristi velik del prebivalstva in je zato pravično, da prispeva ta del tudi za tujskoprometno propagando. Podjetja, ki bodo plačevala za tujski promet, so uvrščena v tri skupine. V prvi skupini so obrti, ki posredno zaslužijo od tujskega prometa (lekarne, mlini, pekarne, mesarji, slaščičarji itd.). Ta skupina bo plačevala ¾ odstotka od čistega dobička. Obrti prve skupine pridejo za plačevanje v poštev le tedaj, če dosega čisti dobiček v letu najmanj 6000 S. V drugo skupino so uvrščene gostilne in kavarne, v kolikor niso izključno sezonski obrati, ki plačujejo 2 odstotka od čistega dobička. Tretja skupina so sezonski obrati, ki plačujejo po 4 odstotke od čistega dobička, ako je čisti dobiček dosegel 3000 S. Med razpravo o tej točki so bili slišati glasovi proti obdavčitvi posameznih skupin, ker mora za potrebe gospodarstva prispevati vse prebivalstvo. Predvsem pa je stremeti za tem, da se sistem obdavčitve izenači in poenostavi. Zakon je bil sprejet.

Zveza je zavrnila novi občinski red. Vsled tega se je obravnaval še enkrat in so se izpremenjeni paragrafi sprejeli brez razprave. Izostala je določba, da je deželni zbor prizivna oblast v slučajih, da je manjšina preprečila važen sklep in če v teku šestih mesecev ni prišlo do sporazuma med strankami. O novem občinskem redu bomo še govorili pod „Pravnim vestnikom“. — Heimatblock je še zahteval, da se odstrani iz sejne dvorane deželnega zbora slika profesorja Koliga, ker žali čut širših krogov prebivalstva.

Tretji dan zasedanja so predlagali narodni socijalisti, da se znižajo plače deželnih poslancev in članov deželne vlade za 50 odstotkov, plače višjih deželnih uradnikov pa za 15 odstotkov, da se prepreči znižanje števila uradništva. Dalje so predlagali, da bi se dovolila že odplačanim brezposelnim in onim brezposelnim, ki imajo 2 in več otrok, podpora 100 S. — Krščanski socijalci so predlagali, da se plača dostojen pogreb za vsakega vojnega pohabljenca, ki nima pravice do pogrebnih stroškov in je brez sredstev. — Dalje so predlagali krščanski socijalci, da naj deželna vlada zahteva od graditeljev ceste čez Pack, da morajo nakupovati vso hrano in obleko za delavce doma, istotako tudi materijal za gradnjo ceste. — Pred dvemi leti se je pri Celovcu naselilo več bolgarskih družin, ki se bavijo s pridelovanjem zelenjave za celovški trg. Ker delajo bolgarski vrtnarji samo s svojimi družinskimi člani, niso podvrženi socijalnemu zavarovanju in morejo zato prodajati zelenjavo pod ceno drugih vrtnarjev. Vsled tega so morali domači vrtnarji omejiti svoje obrate in odpustiti delavce. Predlog zahteva od deželne vlade, da preišče, ali delajo Bolgari res samo s svojimi družinskimi člani in naj otežkoči naseljevanje tujcev, ki škodujejo domači obrti.

Mesto Beljak ima 23.000 prebivalcev, 23 milijonov S premoženja in 12 milijonov S denarnega prometa v letu. V državi je več manjših mest, ki so avtonomna. S prihodnjim letom postane tudi Beljak avtonomno mesto z lastnim občinskim redom. S tem prevzame magistrat tudi posle politične oblasti. Beljaku se priključi več obmejnih katastralnih občin in je gotovo, da priključeni deli deželskih občin ne bodo dosti pridobili, prej izgubili, ker bodo morali podpirati mesto.

Seja deželnega kulturnega sveta dne 20. februarja 1931.

(Nadaljevanje.)

Za pospeševanje sadjereje bi bilo potrebno, da se kupi za nadzornika avtomobil. Z avtom se da v enem dnevu toliko napraviti kakor drugače v tednu. Za predavanja morajo vzeti predavatelji celo garnituro raznega orodja s seboj. Ako bi imel predavatelj avto, bi mogel v enem dnevu prirediti več predavanj na raznih krajih. Če se avto ne kupi, bo treba nastaviti še eno učno moč. Sicer pa bi se avto lahko kupil z dobičkom drevesnice.

Vrbovi nasadi.

Z vrbami se je zasadilo 12 hektarjev. Vrbe rastejo dobro, a šibic ni mogoče spraviti v denar, zato naj se sedanji nasadi pustijo, novih pa se naj ne sadi več. Prodaja je mogoča samo po vagonih.

Žitarec.

Msgr. Podgorc: Poročilo, da se zopet poživi vinoreja, me je razveselilo. Človeku se težko stori, ko vidi v Žitari vasi in Globasnici stare zidanice in vinske kleti. Ali vina ni več in hribi stojo goli in zapuščeni. Zdaj, ko se je vino po carini tako podražilo, carina znaša 70 grošev za liter, mora biti mogoče, da se vinogradi poživijo. Stari so napravili napako, da so sadili rdečo trto. Rdeči grozd se pa od solnca ne prešine tako kakor beli, vsled tega se dela manjsladkorja in vino je kislo. Naj se zanaprej sadi belo grozdje. Bregovi, kjer je nekoč rastla trta, bi se pa lahko obsadili tudi z marelicami. Ako te prospevajo v Labudski dolini, bodo prospevale tudi tu in malim delavnim ljudem, ki tod prebivajo, bi se dalo novih dohodkov. Svajčas se je žitarec v Celovcu lahko prodajal, ali potem so ga mešetarji mešali s cenenim dalmatincem in tako je vino prišlo ob sloves.

Pouk.

Posebno kar se tiče sadjereje, manjka kmetiškemu ljudstvu pouka. Nadzornik ne more storiti vsega. Zato naj bi se dodelilo kmetijskim nadaljevalnim šolam, kar se tiče sadnih vrst in škodljivcev, nazorno gradivo. Naj se odvzame od denarja, ki je namenjen za utrjevanje posestev, 1000 S in porabi v ta namen. Sadjarstvo ima za kmeta velik pomen. Kjer so ljudje izkupili kaj za sadje, tam se popravljajo domovi in kupujejo stroji.

Msgr. Podgorc: Poučno gradivo na nadaljevalnih šolah ne bo dosti zaleglo. Poleg tega bo treba še vsako leto pozvati voditelje v poseben tečaj, da se seznanijo z novim gradivom. Nakup avtomobila se priporoča, zakaj kulturni svet je tako pomembna organizacija in rozpolaga z denarjem, da en avto ne pride več v poštev. Bržkone bi luksuzni avto potrebam ne odgovarjal. Tem lažje se avto kupi, ko pravi nadzornik, da ga plača iz čistega deneska drevesnice.

Poročilo odseka za negovanje rastlinstva.

Poroča inž. Frank: Prirejevanje umetnih travnikov je v minulem letu lepo napredovalo. Vsega vkup se je ljudem dalo skoroda 14 vagonov travnega in deteljnega semena. Leta 1890, je Koroška potrebovala 3000 kg travnega semena, leta 1930 pa 137.900 kg. S tem semenom se je obsejalo 6800 oralov sveta. To je izreden napredek, ako se pomisli težavni položaj gospodarstva. V okolišu 24 kmetijskih podružnic se je napravilo 260 vzornih travnikov na 300 oralih zemlje. Sicer je pa tako, da se travnik naseje, ali kmet ga ne more gnojiti in tako tudi trava ne uspeva. Da ljudje vidijo pomen primernega gnojenja, se vsak vzornik gnoji na polovici z gnojilom nitrofoska, četrtinka se gnoji z domačim gnojem, četrtinka pa se pusti brez gnojenja.

Pri skrminastih bolečinah, živčnih bolečinah in glavobolu, kakor pri nespečnosti učinkuje Togal izborno. Togal-tablete raztopijo škodljive dele v krvi in pripomorejo do hitre olajšave in popolne ozdravitve. — V vseh lekarnah. — Cena S 2,40. 3

Pridelovanje travnega semena.

Pridelovanje travnega semena napreduje. Lani smo dobili čez vagon pasje trave (Knäuelgras) in zlatega ovsa. Seme zlatega ovsa že prodajamo v druge dežele. A delo s tem ovsom je zelo kočljivo in seme rado izpada, zato ni priporočati, da bi ga ljudi sejali v velikem obsegu.

Poizkušnje s semenskim žitom.

Kmetom se je oddalo 45 vagonov semenskega žita in so se delali propagandni poizkusi. Rž Mölker se na Koroškem zelo obnese, v višjih legah rž Schlögl. Med raznimi vrstami pšenice je zelo dobra Kadholzer, za lahka polja Baiernkönig.

Poizkušnje s krompirjem.

Semenskega krompirja se je ljudem poskrbelo 32 vagonov. Glavna skrb je tu, kako se more spraviti v denar in so se iskali in našli stiki s orientom. Izkušalo se bo naprej, krompir ensilirati in se bo postavilo dva stroja — parilnika — da se krompir pokuha, spravi v jame in pokuhan potem rabi za krmo do novine.

Kultiviranje posušenih barij.

Lani se je kultiviralo 481 ha osušenih blat in se je dovršilo 82 projektov. Izposojeno orodje in stroji so se po zimi vpoklicali, ker ljudje premalo pazijo nanje in jih je treba popraviti.

Travništvo.

Vzornih travnikov se bo to leto napravilo v obsegu 205 oralov, k stroškom se bo dalo 50% podpore. Država da 16.000 S, dežela 4000. Žal se mora subvencija letos znižati, ker se je lani izdalo 22.000 S preveč. Za podpiranje pridelovanja travnih semen je namenjenih 11.000 S. Konserviranje zelene krme se bo nadaljevalo s tem, da se bodo propagirali kmečki silo stolpiči.

Za poizkušnje s lilo-koruzo je dovoljenih 1180 S. Ta vrsta koruze se priporoča za lahka, suha tla, ker suša ti koruzi malo ali nič ne de in bi ljudje potem s krmo ne bili tako odvisni od vremena. Ta koruza se tudi lahko ensilira v navadnih jamah. Semensko žito se bo naprej oddajalo po znižani ceni, nagrade za semensko blago pa se bodo morale nekoliko znižati. Za podpiranje zelenega gnojenja se predvideva 1500 S. (Dalje sledi.)

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Vladni krogi so se pričeli ponovno resno baviti z reformo upravnega aparata v zvezi z večjim štedenjem. Zvezni kancler dr. Ender namerava imenovati državnega komisarja s primernim številom sodelavcev, ki naj bi izdelal načrt za štedenje. Ta državni komisar bo neposredno podrejen zveznemu kanclerju in bo imel nalogo, da nemudoma izdela reformo državne uprave tako, da bi se že v tekočem proračunskem letu občutile olajšave v financah. Svoje predloge naj bi državni komisar predlagal naravnost zveznemu kanclerju. Predvsem bi bila naloga upravne reforme, da se združijo posamezni uradi in da se skrči poslovna pot. V prvi vrsti prihajata v poštev

davčna in pravosodna uprava. Reforma naj bi se izvedla tudi v osrednjih uradih, kjer naj bi se zmanjšalo število oddelkov in referatov. Prihranki naj bi se dosegli tudi na ta način, da bi se poenostavilo občevanje med zvezno upravo in deželnimi vladami. Za državnega komisarja je bil imenovan načelnik v pravosodnem ministrstvu, manisterijalni svetnik dr. Löbell. Proti imenovanju dr. Löblla je nastal med uradništvom odpor, ker se mu je pravosodna reforma prav slabo posrečila. — Nemški zunanji minister dr. Curtius je obiskal pretekli teden Dunaj. Sprejem je bil prisrčen. Razgovori so se tikali vprašanj, ki zanimajo obe državi. Dr. Curtius je govoril tudi v radio. Manjšinsko vprašanje je označil kot nujno, ker leži v tem vprašanju zagotovilo trajne sprave in prijateljskega sožitja narodov.

Položaj Nemcev v Italiji. „Arbeitsstelle für Südtirol" podaja pregled položaja v južnem Tirolu in pravi med drugim: Kljub prijateljski in razsodišči pogodbi se pričakovanje, da bo Italija bolj prijateljsko nastopala napram svoji prijateljski avstrijski sosedi in da bo opustila nadaljevanje svoje raznarodovalne politike, ni izpolnilo. Po kratkem premoru je sledil še večji val zatiranja južnotirolskih Nemcev. Posebno so bili sedaj prizadeti nemški privatni pouk in privatno učiteljstvo so pričeli na najbolj oster način preganjati. Tudi znižanje cen so pričeli izrabljati za pritisk na južne Tirolce. Južnotirolska dežela, ki zavisi od svojega vinskega in sadnega izvora ter od tujskega prometa, se je znašla v okviru države, ki ji baš v teh gospodarskih panogah najbolj konkurira. Mala in finančno slabotna dežela se v nobenem slučaju ne more braniti pred to silno konkurenco. Gospodarska kriza je pripravila deželo tako daleč, da je prišla ob vse svoje trgovske vezi, ki jih je imela pred vojno, in posledica tega so bile velike denarne in vrednostne izgube. Sindikalna gospodarska organizacija v nobenem slučaju ne ščiti južnih Tirolcev in celo tudi njo izrabljajo v raznarodovalne svrhe. Znižanje cen in plač je oslabilo kupno moč velikega dela prebivalstva na južnem Tirolskem. Oslabela je vsa trgovina in razcvetelo se je denuncijanstvo in vohunstvo. V poslednjem času je fašistovska stranka, da bi še bolj škodila nemški trgovini, ustanovila prodajalnice, v katerih prodajajo živila po najnižjih cenah. S tem so izpodkopali temelje nemške velike trgovine, ki bi jo najrajši spravili pod oblast fašistovskih organizacij. Negativni rezultati avstrijsko-italijanskega zbližanja so uničevalno vplivali na južnotirolsko deželo. Če bo Mussolini v svojih zunanjepolitičnih govorih še nadalje stalno naglašal potrebo, da se revidirajo državne meje, bo treba Rim opozoriti na to, da spada meja na Brennerju med one, ki jih bo treba revidirati, če bo Italija zares hotela, da bo nemška država podpirala njene načrte.

Politične vesti. Med indijskim podkraljem in Gandhijem je prišlo v zadnjem času do sporazuma. Vseindijski kongres je sporazum odobril. Nacijonalisti opustijo državljansko neposlušnost. Državni monopol na sol v bistvu ostane, vendar bo smelo prebivalstvo ob obrežju nabirati, sušiti in prodajati sol doma. Bojkot angleškega blaga se opusti, zato pa se zviša carina od 15 na 20%. Zaplenjeno imetje nacijonalistov se pod gotovimi pogoji vrne. Izpustijo se vsi politični jetniki, ki niso zakrivili nobenih nasilnih dejanj. Sedaj se bodo pričela pogajanja za novo indijsko ustavo. — Jugoslovanski škofje so pozvali svoje vernike, da 19. marca molijo za zatirane Jugoslovane v Italiji. To je zadelo fašistovski tisk v živo in se zelo jezi ter pravi, da je to vmešavanje v notranje italijanske zadeve. To je zelo lepa poteza jugoslovanskih škofov. — Italija je pristala na francosko-angleški pomorski sporazum. Sedaj bo lahko dobila inozemsko posojilo, ki ga doslej ni mogla dobiti. Saj je bil to tudi edini vzrok, da je Italija pristala, ker so blagajne čisto prazne.

Österreichische Glückspost

Največji avstr. loterijski strokovni list.
Za vsakega igralca srečke neobhodno potreben.

Evidenca žrebanj zastonj

za naročnike.

Celoletno S 3·— Polletno S 1·50

Glückspostverlag (J. Prokopp) Baden, N.-Ö.

Zahtevajte številko na ogled!

7

DOMAČE NOVICE

Smrt manjšinskega delavca. Kakor poročajo nemški listi, je v Berlinu umrl v zadnjem času v manjšinskih krogih znani g. dr. Bruns. Bil je eden izmed rajhovskih Nemcev, ki je gledal manjšinsko vprašanje iz širšega, splošno narodnega vidika. Ker je uvideval, da mora nemški narod najprej rešiti vprašanje manjšin v Nemčiji in Avstriji, si je prizadeval, da se reši vprašanje naše manjšine. Ko so prišla pogajanja za našo avtonomijo na mrtvo točko, mu je bilo veliko na tem ležeče, da se najde prehod. Z njegovo pomočjo je prišlo do znanega dogovora v Ženevi l. 1929, ki so ga tukajšnje nemške stranke — po enem letu — kratkomalo utajile. Da bi se osebno prepričal o razmerah naše manjšine, je bival l. 1929 dalj časa v Vrbi. Žal ni stopil nikjer s krogi naše manjšine v stik, in je tako dobil samo enostranske vtise, pa gotovo si je prizadeval, da se je naziranje o „treh narodih" na Koroškem, kakor je hotel dr. Wutte, „deutsch, windisch, slovenisch", v resnih krogih pokopalo. Nemške manjšine, ki so imele v njem svojega toplega prijatelja in veznika s centralo nemškega večinskega naroda, ga bodo zelo pogrešale.

Suha. (Nastop kmetov.) Tiha naša občina je 4. sušca popoldne videla nekaj posebnega. Približno 100 kmečkih ljudi je prišlo od vseh strani, tudi iz najvišjih gor in vmes nekaj žensk, pred občinsko hišo. Nastop je bil na tihem dobro pripravljen in primerno mirnemu značaju ljudstva čisto miren. Zbrano ljudstvo je zahtevalo občinsko sejo. Zbranemu občinskemu odboru je eden prebral pritožbe in zahteve prebivalstva, da jih občinsko predstojništvo sporoči deželni vladi. Zahtevajo n. pr., da se takoj prične z gradnjo ceste in sicer od te strani, da se znižajo našemu revnemu kraju davki radi trde in slabe zemlje, da se državna podpora kmetom tudi izplača, tudi gorskim kmetom in da se šola zida, oziroma poveča z državnim denarjem, ne pa s posojenim. Zahtevajo tudi, da se postava ne izvršuje tako strogo, da sta n. pr. kmet in kočar kaznovana, če naredi kočar kmetu žlebe ali kako drugo tesarsko delo, kmet mu pa za protiuslugo posodi vole. Vsled take strogosti si ljudje v splošni revščini in sili še sami ne bodo smeli več pomagati. Prvi občinski svetovalec in 4 zastopniki kmetov so šli naslednji dan k deželni vladi s pisano prošnjo za pomoč. Kmet ne more več kar tiho prenašati in trpeti, ko je sila že skrajna. Bere in sliši se o državni podpori ter o različnih obljubah, dobi pa ničesar. Polašča se kmeta jeza in sumnja, da se gotova gospoda iz njega le norčuje. Tudi njega more miniti potrpežljivost in nastop utegne biti glašnejši in trši. — Bolehajo ljudje zelo in marsikje leži vse kar po 14 dni. Denarja pa nima kmet ne za zdravnika in ne za zdravila, ker ne more prodati ne telet ne prašičev. Vlada, kulturni svet in poslanci, zganite se! Kmet, steber, je na robu propada.

Nad 6000 zdravnikov potrjuje izboren, bolečine lajšajoči in zdravilni učinek Togala pri revmatičnih, protinastih in živčnih bolečinah. Tudi pri prehlajenju se Togal-tablete izvrstno obnesejo. Učinek je neposreden. Togal-tablete so absolutno neškodlive in nikakor ne vplivajo kvarno na želodec, ledvice in druge organe.

Dobrla vas. (Gospodarsko.) Kakor vlada po vsej Evropi, celem svetu občutna gospodarska kriza, tako pa menda v Avstriji in posebej še na Koroškem posebno občutno. Najbolj prizadeti so delovni sloji: kmet, delavec in obrtnik. Kmet ne more svojih skromnih in pičlih pridelkov vnovčiti po primerni ceni, delavec nima zaslužka niti poleti, kaj šele po zimi, obrtnik nima zadostno dela zase in nastavljence, katere mora, hočeš nočeš, odstavljati. Kar pa napravi, pa ima vse v „črnih bukvah". Za kmeta povrh še lanska grozna suša, ki je uničila polovico žita in krme, tako da vigredi ne bo živeža ne za ljudi ne za živino. In potem pa se reče kupit, ko pa nimaš s čim. Živina nima cene ter je nihče ne odvzame, prašiči, pitani in plemenski, se vozijo na trg in nazaj domu, ponudbe pa zmiraj nižje. Izdatki so vsak dan. V vigredi nujne poprave na poslopjih in orodju. Obrtnik in delavec bi zaslužila, a ne bo nič. pustiti se bo moralo vse v nemar, niti strena se ne bo mogla popraviti. In če bi kdo hotel vzeti na posodo, saj še to bo težko dobiti, ker tudi posojilnice nimajo kapitala. Tako bo brezposelnost naraščala, ko bo kmet odpuščal delavce, istotako obrtnik. Vlada pa vse lepo mirno gleda, posebno na kmeta se ozira samo tedaj, ko mu pošilja „čeke". Drugače pa pusti tujim državam uvažati, kolikor hočejo. „Agr. Post" piše, da je Poljska lani veliko več uvozila, kot bi po pogodbi smela. In ko so vsa živila v ceni padla, pa pridejo k vladi gospodje uradniki za zvišanje plač, ko bi bilo umestno le znižanje. Ali so nori? Po vsej pravici vlada povsod močno nezadovoljstvo, od katerega ima dobiček „ruski boljševizem".

Bilčovs. (Žalni dan za padlimi.) Že je minulo 16 let, odkar se je vnel oni strašni vihar, v katerem je toliko naših fantov in mož dalo najdražje za propadlo habsburško dinastijo in za to, da smo postali manjšina. Za vedno so se jim v tujih pokrajinah zatisnile oči v večno spanje. Koliko mladih src je v zadnjem boju sprožilo svoj zadnji utrip v grenki zavesti, da nikdar ne bodo več videli doma in svojih dragih. Šestinpetdeset žrtev vojne izkazuje naša smrtna knjiga in naš veliki zvon nosi na sebi vlita njih imena. Toda, ali naj bodo ti naši od nas pozabljeni? Dasi so nam oni, za katere je tekla kri naših junakov, krivični, mi naših pozabiti ne smemo. Koliko jih je šlo mladih, polnih najboljših nad, a niso se vrnili. Njim je zato

PODLISTEK

Črni kos.

Brodi.

(Nadaljevanje.)

Tak, sedaj ko si slišal to in ono in v splošnem veš, kje in kako je v Brodih, evo ti radovedni čitatelj — da bi le bil in vedno rad bral! — nekaj drobiža iz preteklosti vaškega življenja. Pravijo in pomnijo, da je bila na Osvovem, t. j. posestvo malo stran od sedla Oslice, ki veže Sele z Brodmi, nekdaj velika in sloveča kmetija. Tedaj so menda rastli v brojanskih hostah še čudno lepi mecesni, debeli kot kmetska miza in ravni kakor sveča. Domačinom in popotnikom pa sta bila skrb in strah medved in volk. Danes so na Osvovem le pašniki, razvaline in zarasli travniki. Tedaj pa je gospodarila na Osvovem bogata in trdna kmetiška rodbina, koje dedi so bili doma baje na Gorenjskem. Sedaj pa je v posesti Vojgta in tam, kjer se je enkrat pasla mnogobrojna in dobrorejena domača živinčad, tam dandanes od časa do časa gonijo gosposki psi divje koze. Posestniki so bili zelo bogati in sliši se, da so imeli v podstrešju poleg drugih dragocenosti shranjene s srebrom in zlatom okovana konjska in oslovska sedla. Neki posestnik na Osvovem je imel dvanajst krepkih sinov — drugi hujši od drugega — in vsak je imel svojega konja in osla. Pri farni cerkvi svetega Jeharta v Slovenjem Plajberku pa niso smeli prej k nedeljski sv. maši zvoniti, preden so Osvove zagledali na oslih.

Na Osvovem je bila doma tudi daleč na okoli sloveča modra Barba, ki je za coprnco proglašena storila strašno smrt po humberških biričih. Še modrejša in hujša pa je bila njena babica, stara Barba.

Osvovi so bili močni ljudje in mnogo se govori o Jorganu, ki je bil menda najmočnejši in ki je pred 50-mi leti umrl. Bil je zelo plečat mož in govoril je votlo, močno-gromeče. Ko je bil še mlad, je z drugimi vred razstreljeval skale; dopadlo se mu je, kako so razstreljene pečine letele na vse kraje in višine. Sam Bog ve, kaj je mladega zasrbelo — rad bi tudi on malce poletel po zraku. Nasul je dosti smodnika v močni lonec in sedel je nanj. Naklesal je suho gobo — tlečo je skrbno pridjal smodniku — in sede čakal na željeni polet v višave. Smodnik se vname — poči — in naš Jorgan jo žonglira v zraku. Sam Bog ve tudi, kako mu je bilo — dobrih dvajset klaftrc stran je zopet prisedel na zemljo. Krohot in smeh tovarišev ga je zbudil iz omotice, pa fejst, kakor je le on bil, kaj hujšega se mu ni pripetilo. Le osmojen je menda bil nekje kljub usnjatim in s smolo pošterkanim delavnim hlačam. Samo to je djal: „Za pravo božjo resnico, frkal pa dro res ne bom, nikoli več."

Pa so prišli drugi časi in lovili so krepke mladeniče za žolnirje. Gorje jim! — do dvanajst let so morali nositi cesarsko suknjo in jesti borni vojaški ričat. Za vsak lahki prestopek je

veljala tukajšnja žalna slavnost dne 1. marca t. l. Vršile so se cerkvene molitve in žalna pesem je zadonela iz grl naših pevcev z namenom, da bi, če bi bilo mogoče, dosegla vse one naše, ki leže raztreseni po raznih bojiščih, in jim sporočila vsaj tolažilno vest: Niste pozabljeni!

Železna Kapla. (Razno.) Čebelarsko društvo za Železno Kaplo in okolico priredi čebelarski shod dne 19. marca v gostilni pri Kolarju. Društvo prosi, da bi iz vsakega dola poročali javno na shodu, kako so čebele prezimile. Društvo dobro ve, da ima med svojimi 60 člani mnogo že dobro izvežbanih čebelarjev in zato tudi upa, da bodo posamezni člani začeli nastopat in nam vsem v korist povedat svoje izkušnje. — Dne 25. februarja smo pokopali Drčnikovo mater, ki je bila 79 let stara. Naj v miru počiva! — Na pustno nedeljo je bil ples pri Šumiju. Okrog polnoči se je odstranil eden igralcev, ker se mu je pokvarila harmonika. Med tem časom je izginil denar iz blagajne muzikantov. Godci in vsi so debelo gledali in prenehali igrati ter razdelili med seboj zaslužek; na vsakega so prišli 4 S. Zadevo je vzela v roke žandarmerija. Ko so postala prihodnji dan tla prevroča, se je pojavila blagajna pri „Življenju". Ta je povedal, da je spravil denar v pijanosti v žep, ne da bi kaj slabega mislil pri tem. Denar so si potem godci razdelili in bili veseli, da so prišli do svojega poštenega zaslužka.

Obirje. (Razno.) Letos imamo snega toliko, kakor že več let ne. Komaj nekoliko naredimo poti in zveze med seboj in v Železno Kaplo, nam jih zopet zamede novi sneg. Če pa kak dan potegne jug, imamo brozgo do kolen. Pomilovanja vredni so naši brezposelni, ki morajo po dvakrat na teden v Kaplo k zglasitvi. Nerazumljivo nam je to nepotrebno mučenje. Ali bi ne zadostovala enkratna prijava na teden, ali pa da bi eden smel zglasiti več drugih? Prava muka je tedaj, dvakrat na teden v takem potu in vremenu v dve uri oddaljeno Kaplo in nazaj za par šilingov podpore. — Ugodna je zima za vožnjo lesa. Le škoda, da ga ni več. Še marsikak šiling bi se lahko zaslužil. Lahko bi se, ko bi lesni kupci, ki so v Kortah pokupili les, imeli do domačinov malo več obzira. Tako so pa zabili milijone šilingov v nepotrebno žično železnico iz Kort v Belo in s tem oddali zaslužek vožnje ne domačinom, ampak tujcem. — Zaradi padca lesnih cen in zastoja v lesni trgovini so skoro vsi posestniki trpeli težke izgube. Kupne pogodbe glede lesa so kupci tako strogo izvajali, da so kmetje izgubili težke vsote. Tako se les do sedaj še nikoli ni meril in pogodbe ne izvajale. Kar pa izgubo še poveča, je to, da še tega denarja za les ni mogoče dobiti. Ne po petkrat, po desetkrat ali še večkrat je treba hoditi po denar, kakor da bi hodili beračit. — Gorjanec je pač tepen, kamor in kakor se obrne. — Krme bo tudi manjkalo, kakor že dolgo ne. Toda kje in odkod jo dobiti v naše gore? „Bomo futrali po žovnirsko," je rekel eden. Toda živina trpi in pa tudi živinorejčev žep. — Brez nesreč tudi nismo. Furjanovemu 4letnemu Nužeju je stroj zmečkal in odtrgal palec na desni roki. Otroci pri stroju radovedni in nagajivi že povzročijo nesrečo. „Pavčeja (palca) ni," kaže sedaj nesrečni otrok svojo roko, nezavedajoč se, kaj je izgubil. — Isti dan se je tudi težko ponesrečil p. d. Peruč pri vožnji lesa. Hotel je sesti na sani, konj je prehitro potegnil in voznik je padel tako nesrečno na sani, da se je težko poškodoval na nogi. Moral je v bolnišnico. — Ne vemo, odkod se je v naš graben pritepla „španska". Vse boleha. Kakor torej vidimo in spoznamo, pokore za letošnji post imamo dovolj.

Drobne koroške novice. Porotnikom so bili izžrebani med drugimi tudi sledeči: Primož Stöckl, trgovec z usnjem v Borovljah; Karl Augenstraner, mehanik v Podkloštru; Otmar Mory, trgovec v Pliberku; Pavel Glančnik, posestnik v Podlipi; Lorenc Plaš, posestnik na Žihpoljah; Ernest Röhrs, tehnik na Reberci; Josef Kandutz, steklar v Borovljah; Matija Gregori, posestnik v Podkloštru; Karl Dobernik, posestnik na Brodu in Anton Berger, železniški uradnik v Podgorjah. — Podpiranih brezposelnih je bilo na Koroškem 28. februarja 14.388, v enem tednu za 47 manj. — Dne 4. marca se je volil celovški župan. Do sporazuma med strankami ni prišlo in so vse tri večinske stranke postavile svojega kandidata za županski stolček. Zaslužek župana ni slab in razumemo, da bi vsaka stranka rada imela svojega človeka na tem važnem mestu. Narodno-socijalistični kandidat inž. Trojer je dobil 15 glasov (narodni socijalisti, vsenemci in stanovska zveza), socijaldemokraški 11 in krsč.-socijalni 9 glasov. Ker nobeden kandidatov ni dobil 19 glasov, župan ni bil izvoljen. Ni še jasno vprašanje, ali je druga volitev župana in mestnega sveta mogoča. Za slučaj, da med narodnimi socijalisti in nacijonalnimi skupinami ne pride do sporazuma, se občinski odbor razpusti in razpišejo nove volitve. V tem slučaju je veliko vprašanje, ali se bo razmerje strank bistveno izpremenilo.

pela šiba. Strašna kazen je bila, leteti skozi dve vrsti lastnega oddelka, katerega poedinec je moral s svojo šibo udrihati na kaznovanega. Dosti jih je pri tej kazni na smrt obležalo. „Mlečnikov Lojze" jih je baje čez tisoč moral prenesti na živi koži. Soldaškega kruha mera pa je bila tedaj pičla in plača par revnih krajcarjev. Glas o groznih vojskah je tedaj prihajal po pohabljenih in vračajočih tudi v naš mirni kraj. Predvsem so širili strah pred vojaško službo vojaški begunci (flihtlarji), ki so se številno skrivali pred biriči po naših gorah. Kakor večina vaščanov, tako tudi Jorgan za nobeno ceno ni hotel zamenjati privajene domače robe za tesno soldaško suknjo. Tako je postal tudi on flihtlar, saj so oblastni biriči na njega imeli posebno piko, čes, „Jorgan, haj — ta nam bo feist žolnir, ta bo keric!"

Pri Petru je Jorgan enkrat popival z drugimi domačini in pozabil pri veselem omizju vsakdanjo skrb. Na večer je bilo, ko so nenadoma obkolili močni biriči — bilo jih je šest, ki so se priklatili na skrivnem v temi v bližno gostilno — našega Jorgana in hoteli so povezati tako iznenadenega. Kljub veliki premoči in naglici se je plečati fant postavil tako silno v bran, da je vseh šest biričev pometal po vseh kotih, odskočil v kuhinjo in od tam čez visoki hanjk izginil v temino. Nobeden od biričev se ni upal za njim.

Posebno v Šumu, nekje pod velikanskim mostom v bližini znanih Čavkovih slapov so imeli flihtlarji pod izbočenim čerom varno zavetišče, kjer so si napravili prav bajtice. Tedaj je bil ta kraj neveščemu še nedostopen, danes je po drznih v skalah izklesanih stezah dostopen občudovalcem slapov pod in nad Hudičevim mostom.

Zopet je Jorgan nekega večera pil in pel s tovariši pri Petru, saj je prišel iz Grlovca, kjer je holcarjem pomagal in kuhal oglja za fužine. Je pač to delo takšno, da pri njem voda sama žeje ne gasi. Tokrat so ga pa biriči res vjeli; kar cela izba jih je mrgolela in sam Nebodigatreba jih je privedel. Pa se Jorgan ni vdal in hud in dolg je bil boj. V metežu si je zlomil roko in zapečatena je bila njegova usoda. Na voz so ga naložili in hajd ž njim v veselem vrišču proti Šumu, proti gradu. Saj pripeljali bodo oblastnim žolnirja, ki bo za trideset Lahov. Dosegli so tako dolgi željeni uspeh. Toda glej — preden so postavili konji prvo kopito na Hudičev most, se je Jorgan silno spnel, sunkoma postavil na noge, dobil za trenotek prostost, divje skočil iz voza, ki je še malce podrdral dalje, preden se je ustavil. A medtem je Jorgan že izginil proti znanemu mu Šumu. Zastonj je bilo vse iskanje osuplih biričev od Petra do Zapotnice v poznem večeru. Pa je eden biričev doumil tole: „Veste kaj, jaz pa vem, kaj je ž njim. Hudičev most je tu! Sam hudič ga je moral vzeti!" Pa so se strahoma potuhmili na voz in se odpravili na dolgo pot praznih rok. In ni več pogledal nobeden nazaj v ta čudni kraj, o katerem so znane še čudne zgodbe. O teh pa prihodnjič. (Dolje sledi.)

DRUŠTVENI VESTNIK

Društva opozarjamo, da bo na belo nedeljo v Pliberku večja prireditev. Prosimo, da društva, posebno v Podjuni, obvestilo upoštevajo, da to nedeljo doma ne prirejajo prireditev, ampak se pripravijo, da se prireditve v Pliberku čim številnejše udeležijo.

Društvene prireditve. Izobr. društvo v Šmihelu pri Pliberku poda dne 19. marca o priliki svojega rednega letnega občnega zbora svojim članom poročilo o svojem delovanju v preteklem poslovnem letu. Dopoldne je sv. maša za žive in mrtve člane, popoldne pa deklamacija, govor in poročila odbornikov.

Dobrla vas. (Igra.) Sicer malo zakasnelo, ampak kljub temu moramo poročati o lepo uspeli igri na pustno nedeljo. Pravi se ji: „Ne v loterijo." Čudili smo se igralcem, da so jo po tako kratkem učenju naravnost mojstrsko pogodili; posebno priznanje zaslužijo tudi radi tega, ker so še večinoma novinci v tej stroki. Igra je šaljiva in je vzbudila mnogo smeha.

Udeležba je bila z ozirom na slabo vreme (mnogo snega) naravnost ogromna. Posetili so nas prijatelji iz Globasnice, Žitare vasi, Železne Kaple in Škocijana, ki so se vsi prav zadovoljni vračali domov. Igralcem pa moramo prav iskreno čestitati k lepemu uspehu in jim kličemo: Le tako naprej!

GOSPODARSKI VESTNIK

Beljaške tržne cene. Beli ohrovt 60, rdeče zelje 70, kapus 80, korenje 80, pesa 80, čebula 50, kislo zelje 60, kisla repa 50 g, karfijol 1,20, motovilec (rapuncel) 2, česen 2,40, špinača 1,60, hren 3, peteršil 1,40, zelena 1,20, namizna jabolka 1,80, jabolka za kuho 1,60, banane 3,20, goveje meso 3,40, svinjsko 3,40, prekajeno 4,40, orehi 1,60, posušeni češplji 2, sladka smetana 4, kisla 2,40, čajno maslo 6, maslo za kuho 5,40, skuta 1,20, strd 5 S, mleko 44, jajce 17 g.

Samo z njim

ker

Dahlia-parilnik

s

strojno pralno pripravo

je za zelo zaposleno kmetico velika pomoč.

Parilnik daje okusno, primerno krmo za živino, pere perilo in se da porabiti za mnogo drugih opravil v gospodinjstvu.

On hoče vsa ta dela opraviti tudi za Vas, naročite ga še danes.

Plačilne olajšave. Prospekte na željo zastonj. 16

DAHLIA-SEPARATOR-GESELLSCHAFT
M. B. H.
WIEN, XII./2, WAGENSEILGASSE Nr. 4/48

RAZNE VESTI

Drobne vesti. V Mondseeju pri Salzkammergutu se je širokoustil delavec Hitsch v neki gostilni, da pogoltne več žebljev, če mu kdo plača 20 klobas in 5 hlebov kruha. Ker se nihče od navzočih ni odzval povabilu, je Hitsch iz lastnega nagiba izvlekel iz žepa zavitek s čevljarskimi žeblji ter jih začel požirati. Mož je pogoltnil 83 žebljev, med katerimi so bili nekateri 5 cm dolgi. Za zaključek je požrl še novec za 10 g. Kmalu so ga napadle silne bolečine. Morali so ga naložiti na sani in ga takoj operirali. — Strahovit orkan, ki je divjal več dni na otokih Fidži, je zahteval 300 človeških žrtev in povzročil poleg tega ogromno škodo. — V grško-katoliški cerkvi v Berenicah na Poljskem je prišlo med kmeti in takozvanimi kmetskimi plemiči do krvavega spopada. Plemiči so imeli po starem običaju pravico sedeti v prvih vrstah pri oltarju, dočim so morali navadni kmetje sedeti za njimi. Vnel se je prepir in končno pretep, v katerem je bilo 20 oseb ranjenih. Red so vzpostavili orožniki. — Po poročilih se je nad krajema Tillern in Selessin južno od Liega v Belgiji razširil nov val strupene megle. Okoli 30 oseb je zbolelo na znakih zastrupljenja. — Reka Markal v Transdanubiji na Madžarskem je prestopila bregove ter poplavila velike površine plodne zemlje. V okolici Raba je osem vasi deloma pod vodo. Najbolj je prizadet kraj Krisparod, ki je do tričetrtine v vodi. Prebivalstvo je moralo kraje izpraznniti. Skupno je 7000 kvadratnih kilometrov zemlje pod vodo. — V Argentini vlada strašna vročina, kakršne ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Temperatura znaša podnevi 40 do 50 stopinj Celzija. Bolnice so prenapolnjene z bolniki in so morali namestiti zasilne postelje. Prebivalci sploh ne zapuščajo stanovanj in uradov podnevi. Na desetine ljudi je umrlo za solnčarico. — Po statistiki Društva narodov je šlo lani v prostovoljno smrt 50.000 ljudi v Evropi. Nemčija je na prvem mestu. Dnevno se izvrši v Nemčiji 44 samomorov, kar da na leto 16.000. — Zaradi katastrofalnega gibanja zemeljskih plasti je bila velika vas Kolonija pri Egionu v Korintskem zalivu na Grškem popolnoma uničena. Nad 300 hiš se je pri tem porušilo. Mnoge hiše so doslovno izginile v nastalih zemeljskih razpokah. Več oseb je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih. — V indijsko vas v Brahmanbaria je vdrl tiger, ki je umoril mlado deklico in poškodoval 15 oseb, nakar šele ga je mogel ustreliti neki vojak.

Kako rastejo nohti? Nekdo, ki ima čas, je preiskoval, kako rastejo nohti. Pri eni in isti osebi ne rastejo vsi nohti enako. Desnica je splošno pred levico in je na primer kazalec boljši od mezinca. Na drugi strani pa je rast nohtov odvisna zopet od letne dobe, od zdravja in hrane. Povprečno se nohti na rokah povečajo za približno 0,0079 cm na teden, torej za dobre 4 cm na leto. Sedemdeset let stari človek bi torej imel, ako jih ne bi strigel, na svojih 10 prstih 65 m nohtov. Vsak noht se tekom svojega življenja 186krat popolnoma obnovi.

Listnica upravništva:

Serajnik Sabina, Slov. Konjice. Ko bo naročnina potekla, bomo priložili položnico. List imate plačan do 31. marca 1931.

VABILO
na
PEVSKI KONCERT
ki ga priredi maloški pevski zbor,
dne 15. marca 1931 ob pol 8. uri zvečer v Nontonovi dvorani v Maloščah.
Sodeluje brnški moški zbor.
47 Vstopnina 80 g.
K obilni udeležbi vabi **maloški zbor.**

Sprejme se v dobro hišo z malim gospodarstvom **dekla** stara čez 20 let in lepega obnašanja. Prijave na upravo lista. 49

Zdravo dekle, popolno siroto, 5—10 let staro, se sprejme v brezplačno oskrbo.
45 Naslov v upravništvu.

Vabilo
na
redni letni občni zbor
ki ga priredi „Posojilnica za župnije Škofiče, Loga vas, Otok in Št. Ilj, registrovana zadruga z neomejeno zavezo“, **dne 25. marca 1931 ob 3. uri popoldne v lastni hiši v Škofičah stev. 9** s sledečim sporedom:
1. Poročilo o delovanju posojilnice in odobritev računskega zaključka iz leta 1930.
2. Sklepanje o določitvi obrestne mere vlogam in posojilom v letu 1931.
3. Sklepanje radi posestva posojilnice in o popravi posojilnične hiše.
4. Razni predlogi in nasveti.

Ako ob določeni ur ni zbrano zadostno število zadružnih udov, se zbor vrši pol ure pozneje in se sklepa ob vsakem številu navzočih članov.

K obilni udeležbi vabi 50 načelstvo.

NAZNANJAM
cenjenemu občinstvu, da imam v zalogi pristna in naravna vina iz goroških brd in Ljutomera. Dalje špecijalna italijan. vina v steklenicah. Na debelo od S 1·80 naprej!
Se priporoča Štefan Breznik, gostilničar v Pliberku.
46

Vabilo.
Izobraževalno društvo v Globasnici naznanja vsem članom, vsem prijateljem poštene zabave in prijateljam ljudske izobrazbe, da uprizori **dne 15. marca 1931 ob 3. uri popoldne pri Šoštarju novo in lepo špansko igro**
Sodnik Zalamejski
v osmih slikah.
Podjuna, dvigni se in pridi ta dan v Globasnico!
Odbor. 51

Vabilo
Hranilnica in posojilnica za Št. Štefan na Zili in okolico, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, bo imela **dne 22. marca 1931 ob pol 11. uri dopoldne v hranilničnih prostorih pri „Korperju“ v Št. Štefanu na Zili svoj**
letni občni zbor
s sledečim sporedom:
1. Računski zaključek za leto 1930 in poročilo o delovanju zadruge v letu 1930.
2. Volitev novega odbora.
3. Razno.

K obilni udeležbi vabi vse zadružnike odbor.

Opomba: Ako bi ob določenem času ne bilo zadostno število zadružnikov, se bo pol ure pozneje sklepalo brez ozira na število zadružnikov. 48

Vabilo na
41.
redni letni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Sinči vasi s sedežem v Dobrli vasi, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši **v nedeljo, dne 22. marca 1931 ob 2. uri popoldne v lastni pisarni v Dobrli vasi.**

Dnevni red:
1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1930.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob na povedani uri ni sklepčen, se vrši eno uro pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zastopanih deželev.

44 NAČELSTVO.

VABILO
na
REDNI LETNI OBČNI ZBOR
Hranilnice in posojilnice nn Ziljski Bistrici, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši **v nedeljo, dne 15. marca 1931 ob 2. uri popoldne v lastnih posojilničnih prostorih na Ziljski Bistrici.**
Dnevni red:
1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načel. in računskega pregledovalca.
3. Odobritev računskega pregledovalca.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev enega člana načelstva.
6. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob napovedeni uri ni sklepčen, vrši se eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zastopanih deležev.
K obilni udeležbi vabi
43 načelstvo.

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba (za tisk odgovoren Josip Žinkovský), Dunaj, V., Margaretenpatz 7.